

Ezech. xxxvi, 30. ficuum, *Jud.* IX, 11.) in Kal non nisi bis adhuc occurrit, nempe *Prov.* X, 31. os justi **יניב** *progerminabit* sapientiam; & *Psal.* XCII, 15. plantati in domo Jehovæ **יניבו** *fructificabant* in senectute, &c. Quare & hîc ejusmodi opum fertilitas innuitur, ubi quasi ex unô nummô progerminat alter, vel ubi agri, aut mercimonia alia consistunt (ut loquuntur) in flore, &c. Capellum, qui aliam hîc comminiscitur lectionem, **יניב** refellit Buxtorffius *anticrit.* p. 641.

תשירו *ne apponatis cor:*) iisdem nimirum insolenter confidendo, ceu colligitur ex præcedentibus. Ita & alibi *Ponere cor ad aliquid*, vel *ponere aliquid super cor*, est, intensius id amare, curare, omnem illuc fiduciam dirigere; ceu constat ex *Deut.* xxxii, 46. *Ezech.* XL, 4. *Psal.* XLVIII, 14. &c. vide hîc Höpferum, qui *cor* tam de mentis, quam voluntatis, ac effectuum inclinatione declarat. De divitiarum usu vide *Perkin.* 1. 3. c. 2. conf. p. 135. *Gross.* t. 1. the. bibl. p. 990.

EXPLICATIO VERSUS XII.

אחד *unum* vel *semel:*) h. e. satis evidenter, certò ac infallibiliter Deus id edisseruit, quod tanquam palmarium religionis veræ caput cuius probè notandum, & quod tam in lege, quam Evangelio adeò promulgatum est solenniter, ut nullam patiatur aut passurum sit mutationem vel exceptionem. Sic namq; vocula hæc fœminina **אחת**, (quæ neutraliter ponitur & simul adverbialiter, uti simile quid vidimus de **אחד** *vers.* 3.) *unum*, *semel*, solet designare id, quod non mutatur, da es bey dem / das einmahl *gesaget ist/ verbleibet:* ceu videre est ex *Psal.* LXXXIX, 63. **אחת** *semel* juravi in sanctitate meâ, &c.: *Job.* xxxiii, 14. **באחת** *in uno* (vel *semel*) loquitur Deus, **אחת** *alterâ vice* non intuebitur illud. *Prov.* XXVIII, 18. perversus viis cadet **באחת** *semel* (h. e. penitus, ut pluribus porro casibus non fit opus;) Huc illud *Job.* IX, 25. *unum* scio (h. e. id infallibiliter præ cunctis aliis rebus pernovi,) quod cum cæcus essem, visum receperim. Confer *Glass.* 1. 3. philol. sacr. tr. 5. can. 14. *Scharp.* *lymph.* p. 456.

רבי *locutus est:*) nempe tum per verba realia, quando ipsò opere robur suum comprobavit infinitum, tum per verba, prophetarum ori imposita. Opponitur hîc sermo Dei infallibilis ac majesticus stultiloquio divitum thraſonico, dum tumidè semper suum depradicant robur, insultantes indigentioribus &c.

אחת *bis:*) i. e. aliquoties. Lutherus: *estlichmahl* (olim: *zweymahl*;) Kimchi: *multis vicibus*. Campensis: *sepenumero*. Per synecdochen numerus certus pro incertò ponitur, sicut *Hof.* X, 10. duo peccata: *Amos.* IV, 8. duæ tres urbes. Huc illud *Job.* XXXIX, *vers.* ult. *semel* locutus sum, & non respondebo; & bis, nec addam: h. e. *semel* atque iterum locutus; sed nil quicquam imposterum respondebo. Kimchi quosdam ait **אחת** accipere de **אחת**, *duplicem* autem *auditionem* tum de Dei, tum Mosis promulgatione. verùm à scopò alienum hoc ipsemet agnoscit. Ghislerium, qui (*præf. in Cant. c. V.*) ex locò hîc plures unius dicti sensus literales ineptissimè elicit, refutatam vide apud *Gerhard.* 1. 2. *conf. cath.* p. 242.

רוח *robur* (est) *Deo:*) h. e. in nemine licet fiduciam ponere, præterquam in Deo solò, ut po-

te qui solus habet *Robur* immotum, quod omnibus tuis desideriis est sufficiens, quod nunquam cessat, nec ab alio quoquam superatur unquam. Adeòque impiorum habitâ ratione, qui de suis facultatibus grandia præsumunt atque gloriantur *vers.* 11. dicere vult Psaltes: o mililli vos homunciones, quid somniatis de vestris viribus? Vires seu *robur*, tam nocendi, quam commodæ sibi aliisve procurandi, non stant penes ullum hominem, sed penes solum atque unum Deum.

אלהים *Deo:*) h. e. ipsi, quem loqui audi- vi, pro hîc enim pronomine ponitur ipsum nomen loquentis p. 129. n. 7. & litera (ל) notat possessionem, p. 150. Subinferri verò simul exclusivum **לבר** *solus*, observavit etiam Judæus Kimchi: id quod notandum pro versione Lutheri, daß Gott allein mächtig ist/ ut & *Rom.* III, 28. vide sis *Deut.* xxxii, 3. 1. *Reg.* XXI, 20. Item *Fesiel.* 4. *advers.* 1. *seqq.* Similiter cum Lutherò reddidit etiam Campensis: *solum Deum esse, qui possit omnia.*

EXPLICATIO VERSUS XIII.

יך *tibi:*) vel tua est misericordia: iterum (ל) redit sensu modò indicatò. Iterum etiam mutantur personæ; proximè enim locutus fuerat de Deo, tanquam absente; nunc eundem alloquitur per apostrophem, tanquam præsentem.

חסד *tua* (est) *gratia:*) h. e. non solum Deus ad vindicandum pios, qui in ipso solo confidunt, satis est potens ac robustus, sed insuper etiam mirè clemens, ita ut sectatores suos in uterò quasi gestet, (*Jes.* XLVI, 3.) istisque largè merâque ex gratiâ compenset, quæcunque modo bonafecerunt, & econtra hostibus etiam pro ratione scelerum referat pœnas graves & infinitas.

אשר *rependes:*) nimirum tum in hac, tum potissimum in futurâ vitâ. q. d. Deus non est otiosus actionum humanarum spectator, sed cuius tandem mercedem refert, tanquam iudex justissimus, quantumlibet diu nonnihil suspendatur evidens ille judicialis actus.

איש *viro:*) h. e. unicuique: ita nomen hoc *Vir* distributivè nonnunquam ponitur, pro quilibet. ceu videre licet ex *Psal.* XII, 3. xxxi, 20. xxxix, 7. *Joël.* II, 7. *Jer.* xxxiii, 36. *Gen.* XI, 7. *Exod.* XI, 2.

כמעשהו *secundum opus suum:*) i. e. pro ratione vel qualitate (non causâ) operum; ita ut opera mala malum sequatur damnum, bona verò opera (ex merâ licet Dei bonitate) bonum præmium. Lutherus: wie ers verdienen. Periculosum hoc esse *merendi* vocabulum, annotat *Amam.* antib. p. 785. Confer *Job.* xxxiv, 11. *Proverb.* xxiv, 12. *Cob.* XII, 14. *Jer.* xxxii, 19. *Ezech.* VII, 27. xxxiii, 20. *Matth.* XVI, 27. *Rom.* II, 6. 2. *Cor.* V, 10. *Ephes.* VI, 8. *Col.* III, 25. 1. *Pet.* I, 17. *Apoc.* XXIII, 12. Vide *Gerhard.* 1. 4. *conf. cath.* p. 876. & 1. 4. *LL. de Bon. Oper.* §. 115. *Chamier.* 1. 3. *panst.* l. 14. c. 7. §. 1. *Meifar.* *quæst. illust.* pag. 555. *Thumm.* de *justific.* pag. 149.

USUS PRACTICUS E VERSU I.

(1) Tranquillitati in Deo studendum imprimis, ne diffidentia, impatientiâ, curis seculi importunis, affectibusque aliis disturbemur à fide, precibus, gaudio spiritus, &c. v. *Psal.* xxxvii, 7. LXV, 2. *Jes.* xxviii, 16.

(2) Salutem queramus expectemusque à solo Deo Salvatore nostro.

USUS